Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL

DIRECTEUR GÉRANT

SỐ 1011 NĂM THỨ MƯỜI MỘT MỖI SỐ 4 XU 丙子年 十二月初四日 NGÀY THỨ BẢY 16 JANVIER 1937

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

聲 民

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	[illegible]	[illegible]
Sáu tháng	3.50	4.50
Ba tháng	1.80	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.

Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản lý TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 63
Giây thép: TIENGDAN HUE

Không có nhà nông, không biết bao nhiêu người chết đói.

Nông-thôn trụy-lạc! Nông-thôn phá-sản!

CẦN CÓ PHƯƠNG-PHÁP BỒ-CỨU VÀ CHẤN-HƯNG THẾ NÀO?

Nước Nam ta là một nước đã trên ngàn năm chuyên lấy nghề nông làm nền tảng trên đường sanh hoạt mà công, thương chỉ là phần phụ thuộc. Từ thuộc dưới quyền bảo hộ nước Pháp, mở đường giao thông, truyền đồ máy móc, người Nam ta hấp thụ được Âu-hóa, trên vài ba mươi năm nay đã có chiều khuynh hướng về đường công nghệ, thương mải, không lãnh đạm như trước nữa.

Tuy vậy, một cái nghề đã nuôi sống một dân tộc trải mấy trăm đời, như nghề nông xứ ta, thiên thời, địa lợi và phong tục tập quán lưu truyền lâu đời, rất là quan thiết trên đời sống của mỗi người, không thể rời ra được; dầu cho công thương xứ nầy hiện thời có phát đạt hơn trước kia — lắm cái phải nhận là trước kia chưa có mà nay mới có — mà thử xét sanh nghiệp của người mình — dầu không có thống kê — theo lối trực đác, cũng có thể nói ba phần tư còn là làm nghề nông.

Người mình lãnh đạm với cái nghề sẵn có

Một nghề quan hệ đến dân sanh như thế mà xem ra phần đông ít ai để ý đến tình trạng và hoàn cảnh nông dân kia, rõ là một đều đáng lấy làm lạ.

Hiện trong xứ có trường canh nông, có các sở dẫn thủy nhập điền cùng cách lựa giống, bón phân, trừ sâu bọ nầy nọ, chánh phủ vẫn có ý mở mang cho nghề nông, chớ không phải là toàn không. Song phần đại số dân nông nhà quê đối với nghề nông vẫn còn y nguyên như đời thượng cổ, mà hoàn cảnh khó khăn, nhứt là từ có nạn khủng hoảng lại đây, trụy lạc một cách đáng sợ.

Hiện tình như thế mà các nhà tai mắt lại lãnh đạm với đời sống của nông dân: xem như gần mấy tháng nay, nghĩa là từ chánh-phủ Bình-dân Pháp lưu ý đến nhân dân xứ thuộc địa, có tin bộ thuộc địa sẽ phái ủy ban điều tra sang Đông-dương, cả 3 kỳ nao nức thảo tờ nguyện vọng mà chúng ta được thấy trên các báo, từ thợ thuyền các công xưởng, hầm mỏ, cho đến hạng phu xe, nghề cúp tóc, đều có tỏ nguyện vọng mà nông dân thì rất ít. Kể đến gần đây có phong trào nhân công yêu cầu nầy nọ ở các xưởng mà lao nông không có một đoàn thể nào kêu ca; cho đến các báo cũng ít hay nói đến cảnh sanh hoạt của phần đa số nông dân ấy.

Vì thế, ký giả là một người sanh trưởng trong nhà nông, dám đem tình hình trụy lạc bày tỏ dưới nầy, gọi là bổ chỗ thiếu trên.

Nghề nông ta đã không tới mà lại thối lui

Đường đời tấn tới, không có cái gì đứng yên một chỗ, mà đời khoa học cơ khí nầy tấn tới càng mau chóng, hay nói cách khác là thay cũ đổi mới — chưa nói sự thay đổi đó toàn hay tốt, song cứ thay đổi — thế mà nghề nông vẫn y sỳ cũ rích.

Không nói ở Âu-Mỹ phương xa, chỉ ngay ở xứ ta như thành phố Hanoi, Saigon, hay đô thành Huế cùng đô thị các tỉnh; có người ở những thành phố ấy đi đâu độ một năm rồi trở về, đã thấy thành phố ấy nhiều vẻ đổi khác, nào đường sá mở rộng, nào phố xá đông thêm, nghề công thương có vẻ đổi mới, lại có vườn hoa, sân tê-nít v. v. khác với năm trên nhiều.

Trái lại, người ở nông thôn, hoặc lưu lạc xứ ngoài, hoặc đi đâu xa trên 20 30 năm mới về xứ quê mình — nông thôn — thì thấy đồng ruộng vạc vườn, dưới khe trên núi, không chút gì thay đổi đã đành, mà đáng buồn cười là cái cày cái cuốc, cách gieo vãi cày bừa cho đến cái gì thuộc về nghề nông, ngày nay không khác gì đời

(Xem tiếp qua trang 2 cột 4)

Một thứ xe đạp nước rất tiện cho nhà nông

Theo «Đông-Pháp», sáng hôm 7 Janvier, quan Thống sứ Tholance, quan Công sứ, và quan Tuần vũ Hưng-yên (Bắc-kỳ) đã về làng Hòa-đàm, thuộc huyện Mỹ hào để khánh thành 8 cái guồng nước rất tiện cho nhà nông.

Guồng nước làm rất giản dị: bằng tre và cót, phủ một lớp sơn đen.

Đường kính guồng rộng 2 thước, bên gang dày 20 phân, có 6 ngăng xoáy ốc. Guồng đặt cao độ 2 thước, nhưng ngầm sâu xuống nước chỉ 10 phân tây.

Trung bình guồng quay mỗi phút 17 vòng, mỗi giờ tát được 50 thước khối nước. Guồng có thể mang đem đi đâu cũng tiện, mỗi cái chỉ dùng 10 cây tre, một ít sơn, và 1 cây soan nhỏ, đáng giá chừng 3$, có thể dùng được 6, 7 năm.

Guồng xe nầy, như 20 mẫu ruộng khô rẻ, thì đạp trong một ngày là có nước đủ.

Nhà nông nên để ý, vì có cái guồng xe nầy nghề nông của ta có tiện lợi nhiều chăng.

CHUYỆN ĐỜI

Rồi các ông làng sẽ còn bắt tội gì nữa?

Xưa nay ta thường nghe nói chuyện hương lý lộng quyền, những nhiều, hở một tý gì thì nào bắt nào cò, thu chi mấy tiền đến đen. Nào đánh liều, đánh xuống, nào tốt hồi, nào sai khiến chạy như chong chóng, nào phá thân lạm chuẩn v. v... Nhưng ta chưa nghe nói ở làng nào mà các ông làng lại tổ ra quá nhiều bới phát gần như làng Châu thuận, phủ Bình sơn trong Quảng nghĩa bao giờ.

Ở làng nầy có chị, Phạm thị Cơ không muốn nuôi chí trên đầu nữa, nên cáp quách đám tóc cho gọn. Thế mà lý hương trong làng nhòm nhau lại, cho bắt chị tới, truyền tên giáp nọc ra mà đánh tội. Lý trưởng rày quở rồi cho mở trói, nhưng hương kiểm lại nhứt định không tha, bảo đánh cho được năm roi rồi mới mở. Mà lại còn hẹn cho chị kia 3 ngày nữa phải cạo cái đầu cấp đi! (T. D. ngày 12-1 có đăng).

Hình như các bác lý hương nầy độ rày hết chuyện cọng sản, không việc làm nên tìm chuyện mà hoạt động hay sao. Chớ ai lại người ta hớt tóc mà cũng bắt, cũng đánh! Thị Cơ hớt tóc của thị chớ phải hớt gì tóc của mấy bác sao! Lại không những bắt bỏ quở phạt, mà mấy bác lại còn nọc một người đàn bà ra, thẳng cánh tay đánh, anh hùng dữ chưa!

Nhưng ai thường hay ở hương thôn, cũng biết rằng cái thủ đoạn của các bác làng như thế chỉ thị oai kiếm chác... Vẫn biết thế. Song lại thiếu chi chuyện sao, mà nhè đến vô những chuyện đàn bà, dã man đến thế. Không biết rồi đây bắt chuyện rày, các vị anh hùng làng Châu thuận sẽ còn tìm ra món gì lạ nữa không?

Lacnhây

VĂN VẦN

Câu chết

I

Đã sống, thời nên có việc làm,
Không thời chết quách xác còn thơm,
Chuyện đời vơ vẩn, tai như bịt,
Mùi tục nô nê, miệng quá nhờm.
Ma quỉ kệ thây Âu lẫn Á,
Ruồi lằng chi kể Bắc hay Nam.
Nếu còn trời đất, mà còn thế!
Côi Phật ta đi, thoát cõi phàm.

II

Trời ơi! tôi sẽ hỏi ông trời,
Thần chết đi đâu chẳng tới tôi?
Xoay cuộc ngũ châu cờ nửa nước,
Dẫn tuồng vạn thọ trống ba hồi.
Đố ai sơn gắn hồn liền xác!
Thấy kẻ trâm trở thịt với xôi!
Ông nếu chưa cho mình chết, ừ!
Lạy non giấc bổ để ông coi!

SÀO-NAM

Ở BẮC-KỲ LÀNG NÀO LẬP HƯƠNG TRƯỜNG SẼ ĐƯỢC TRỪ THUẾ 5./° MỘT NĂM?

Trong kỳ hội đồng chính phủ gần đây, có hội viên xin hễ làng nào lập hương trường mà chịu học phí thì chính phủ nên trừ cho 5% thuế đinh và điền trong năm đầu mới lập.

Nay chính phủ Bảo hộ cho là lời xin phải. Mới rồi, quan Thống sứ Bắc kỳ đã tư đi các thuộc quan bảo xét, kỳ sổ trường và sổ học sinh có thể trừ 5% thuế như trên.

Dân Bắc-kỳ sẽ được toại ý chăng? còn Trung-kỳ?

LUẬN-ĐÀN

RẤT KHÓ HIỂU

về câu ở đoạn sau tờ thông-sức ấy

(Quanh chuyện người nhà Đoan đi khám xét)

Lâu nay những «các người nhà Thương chánh, đi khám xét rượu lậu, thuốc lậu» trong dân gian, không có hương lý sở tại dự chứng, nhân dân đã nhiều lời than vản. Và cũng vì lối khám xét thuộc phần người riêng của nhà Thương chánh mà có nhiều nhà bị oan khuất vì kẻ thù oán phao tang, có khi xảy ra những tấn kịch không tốt như chuyện xét thuốc làng Chánh lộ (Quảng-ngãi) năm trước, và chuyện bắt rượu ở làng Phong cốc (Thanh hóa) năm ngoái v. v.

Có lẻ những tiếng kêu ca đã thấu đến quan trên, nên nhà đương cuộc đã lưu ý đến trường hiệp khám xét ấy. Xem tờ «tục thông sức» ở tỉnh Quảng nam dưới nầy:

« Quảng-nam, le 8 Décembre 1936
« Tỉnh đường,
« Tục nº 1934 thông sức các viên
« Phủ, Huyện tuân hành.
« Tiếp Qui - tòa thương rằng:
« nhiều khi Thương-chánh phái viên
« (Préposés des Douanes et Régies)
« đi khám xét nhà trữ đồ lậu: rượu,
« thuốc lá, thuốc phiện v. v. mà tới
« lý hương không chịu tới; một lẽ
« là linh tuần đinh nhà đoan không
« biết nhà và không rõ ai là lý
« hương, hai là lý hương lợi dụng
« nhà đoan không biết mặt nên tránh
« trốt. Từ rày, trước khi Thương-
« chánh phái viên đi khám soát sẽ
« đến phủ, huyện phái một tên lính
« tùy phái viên ấy sai đi đòi lý
« hương cho tiện việc soát xét.
« Trong lý trưởng hoặc phó lý hoặc
« một hương chức trong ngũ hương,
« kẻ lính tới đòi người nào cũng
« phải tới, và một hương chức đến
« hầu khám soát cũng được, không
« cần nhiều người....

Đọc đoạn trên trong tờ thông sức, chúng ta hiểu rằng vì người nhà Đoan không thuộc hiểu nhà cửa làng xóm trong thôn quê, nên cần có người lính phủ huyện cùng hương lý sở tại tham dự những vụ xét khám. Ai cũng công nhận là hiệp tình hiệp lẽ. Nhưng không hiểu vì sao, sau cùng tờ «tục thông sức» ấy lại có một câu, làm cho lời thông sức trên mất cả hiệu lực và giá trị. Độc giả hãy xem câu tiếp theo sau:

«...Phàm Thương chánh phái viên
« đến khám soát thời chủ nhà phải
« im lặng để phái viên xét, bất
« tất phải có mặt lý hương, vì nhiều
« khi lý hương ở xa không thể chờ
« được.

« Nay tục thông sức
« P. le Tổng-đốc et P. D.
« le Án-sát »

Đấy, cứ như câu sau đó thì ra người nhà Đoan cứ khám xét không cần có mặt hương lý. Rõ là mâu thuẫn với đoạn trước. Nghĩa là *không cần có lính phủ, huyện, không cần có hương lý*. Còn nói «ở xa» thì hương lý ở xa với nhà bị khám xét ấy, tưởng không xa hơn nhà Đoan. Huống trên đã nói: «một người trong ngũ hương», thì người nầy ở xa còn có người khác. Rồi lại nói: «*Bất tất phải có mặt hương lý*», thì đoạn trên ở tờ tục sức nầy đều là thừa cả.

Nhân dân rất lấy làm khó hiểu.

THẤY RÕ

NƯỚC ANH VỚI CUỘC HÒA-BÌNH VÀ CHIẾN-TRANH

VẤN - ĐỀ "TRUNG - BINH"

(Tiếp theo)

Sao gọi là «ngoại giao cô lập»?

Ý kiến của tước sĩ nói trên, ở nước Anh vẫn không mới lạ gì, chẳng qua là phát biểu những đều mà quốc dân có sẵn trong ý chí.

« Cô lập ngoại giao, tức là đối với cuộc rắc rối ở Âu châu hiện thời, đặt mình ra ngoài mà không dự vào...

Nhưng cái cách đó là việc không có thể có được. Không chỉ về mặt địa lý, nước Anh ở Âu châu không ai để cho trung lập, dầu là nước Anh muốn thế. Còn về quan điểm chính trị quốc tế, trừ ra nước Anh cam lòng chịu ngồi yên để cho nền đế quốc mình đổ sụp thì không thể cô lập được. Một cái gương trước tức là cuộc Ý A chiến tranh đã kinh nghiệm rõ ràng: Anh không can thiệp đã tổn hại quyền lợi của mình, mất cả oai vọng mà các nước đối với nước Anh, đã không có lòng tin nhiệm như trước, lại qui tội cho Anh, nhận rằng cuộc rắc rối ở Âu châu hiện thời là do chánh sách «ngoại giao ích kỷ» của nước Anh đẻ ra.

Thế là chánh sách ngoại giao tương lai của Anh, dầu muốn giữ cái «quang vinh cô lập» như trên, làm khách bàng quan giữa cõi Âu châu đại lục, nhứt định không có thể làm được. Vậy thì đường ngoại giao nước Anh sau rầy thái độ thế nào? Đó là một sự tình đáng suy nghĩ rất có hứng thú. Ký giả (nhà thông tấn ở Luân đôn) đã từng phỏng vấn nhiều nhân vật Anh, gồm cả các giới, các chức nghiệp không đồng nhau; câu trả lời của họ, đại đoạn qui nạp như dưới:

Ký giả: — Phỏng như nước Đức sau nầy, nhân vấn đề dân tộc mà xung đột với Ba lan, Tiệp khắc... thì nước Anh nghĩ sao?

— Cái đó không nghi ngờ gì, nước Anh sẽ trung lập. Câu trả lời.

— Giả như nước Pháp gia vào cuộc chiến tranh, Nga và Ý 2 nước lại bên nào cũng bang trợ nước đồng minh của nầy thì thái độ nước Anh ra sao?

— Anh cũng trung lập.

— Phỏng như nước Pháp được đại thắng?

— Nước Anh vẫn giữ thái độ trung lập.

— Còn như nước Đức thắng thì sao?

— Đức thắng hả? Anh sẽ phải giúp nước Pháp mà gia nhập chiến tranh.

— Lại phỏng như nước Đức mở đầu thực hành chánh sách «tây tiến» thì Anh có giữ thái độ trung lập không?

— Không thể trung lập được, vì nước Tỷ lợi thời và nước Hà lan là tuyến quốc-phòng thứ nhứt của nước Anh, người Anh chúng tôi tuyệt đối không khi nào để cho biên giới nước Đức gần sát bờ biển chúng tôi.

Những câu trả lời qui nạp trên, tuy là ý kiến phổ thông của người Anh, mà chứng cho chúng ta thấy rõ cái hạn độ «trung lập» của nước Anh đối với Âu châu là ở chỗ ngăn nào, nếu vượt qua cái ngăn «hạn độ» ấy, người Anh nhận là nguy hại đến lợi ích của mình thì Anh không thể giữ thái độ trung lập, tức là người Anh nhận là nguy hại đến nền hòa bình.

Nhược-điểm nước Anh về chế-độ mộ binh

Gần đây lãnh tụ đảng tự do nước Anh Lô-đức kiều-trị (dịch âm), đối với biến cuộc Tây ban nha, có phát biểu một bài luận có ý khêu mối cảm tình nhân dân nước Anh, liền sanh nói: dân tộc Tô Nga rất giàu cảm tình, thuở nay trải nhiều cuộc chiến tranh, có khi một nước nào gặp nguy biến, vì có «đồng tình» mà lo thay, như đối với hiện tình Tây ban nha v. v...

Bài luận Lô-đức hô bảo thế nào mặc, quốc dân nước Anh, trong con mắt và trong tư tưởng họ không sao hiểu rõ cái có vì «đồng tình» mà khêu đến động cơ chiến tranh được. Vì sao? vì nước Anh xưa nay, không có cái tiền-đề «chiến tranh vì đồng tình» chỉ vì lợi ích thôi. Nhân dân lại thường nghe luận điệu của các nhà chánh trị đại gia, «vì sao mà phải chiến tranh? đến thời hậu nên chiến tranh sẽ chiến tranh?», Từ vị Thủ tướng cho đến lân lý xe thông thường đều có cái quan niệm nhứt trí giống nhau, cái quan niệm ấy, người Anh nhận làm luân kinh địa nghĩa, gần như bất di bất dịch. Bởi vậy nên đối với cuộc thế rắc rối hiện thời, các nhà đại chánh trị trở lại lấy làm ân hận, ân hận vì chính tự mình đã tạo thành một thứ dư luận làm món trở ngại rất lớn về công cuộc khoách trương quân bị, và tăng binh.

(Còn nữa)

KHÁCH-QUAN thuật

TẠI LAO BANMÊTHUỘT

Một chính trị phạm bị đâm trọng thương!

Khổ hơn các nhà lao khác, tù chính trị ở lao Banméthuột bị cái nạn cùm, (xai chân). Trước kia ngày lễ ngày nghỉ được tha cùm, nay chủ nhựt, ngày lễ, cũng như ngày thường, trong giờ nghỉ, đều bị cùm lại trong phòng.

Ngày 25 Décembre, nghỉ lễ Noel, họ bị nhốt trong phòng đã lâu, muốn xin phép ra tắm rửa và đi đại tiện tiện, song kêu mãi lính không mở. Ở phòng số 4, đồng thanh la rầm lên. Nghe tiếng la, ông xếp lao và lính vào, trong bọn tù có Trần-Xuân, số 2564, bị lưỡi lê đâm, Xuân bị thương nặng ở đầu và bụng!

Cũng vì chuyện cùm, cách đây vài tuần, tù ở Lao-Bảo dây lên Banméthuột, la rầm, bị một trận sưng đầu đổ máu. Nay lại tiếp đến vụ nầy!

Th. Th.

Xổ số tại viện Dân biểu

Kỳ xổ số Đông pháp tại Huế ngày 20 Janvier nầy, đã nhứt định xổ tại viện Dân biểu. Mấy ngày nay trên viện đã đặt máy truyền thanh và sắp đặt cho có nghi thức.

Tem Bảo Đại và Monivong

Tem có hình vua Bảo-đại hiện đã có bán ở các nhà giây thép Trung, Bắc kỳ từ ngày 9 Janvier.

Tem có hình vua Cao man Monivong cũng đã bán tại các nhà giây thép ở Cao man từ ngày ấy.

Lược-khảo nghề làm muối ở làng Long-thạnh, Sa-huỳnh, tỉnh Quảng-ngãi

(Tiếp theo số 1009 và hết)

6.— Luật nhà đoan

Nói đến luật nhà đoan, thì có nhiều điều phiền phức, không kể hết được. Làm muối, mỗi năm khởi sự đem nước vào ruộng là tháng Mars, đến tháng Aout thì hết hạn, cũng có năm cấm thôi làm trước hạn, hoặc là cấm không được làm muối quanh năm; như năm nào cấm không cho làm, thì nhà đoan trả bạc cho mỗi vuông ruộng (5m+5m) là 0$70. Mỗi kỳ tháo nước vào ruộng hạn trong 15 ngày, trong hạn ấy mà nước ruộng khô thì phải tháo thêm nước vào lần nữa; mỗi lần tháo nước vào ruộng, phải xin phép, có phải chức dịch nhà đoan đến chứng kiến mới được. Ruộng tháo nước vào rồi, người diêm hộ ấy phải canh giữ, nếu rủi bị chó, chồn hay vật gì lội vào, làm vỡ váng diêm ở ruộng ra đều bị trách phạt. Người chức dịch nhà đoan mỗi ngày 2 buổi đều có đi tuần khám ở ruộng muối luôn.

7.— Muối cất vào kho

Ngày hốt muối ở ruộng lên, đã có báo với nhà đoan đến chứng kiến, khi muối dồ thành đống ở sân, người chức dịch nhà đoan khám in dấu vào và cấp chứng đống muối ấy là bao nhiêu cân, tự ghi vào sổ, không cho người diêm hộ biết, lúc đong nạp vào kho rủi thiếu cân, không phù với số cấp trước, thì người ấy phải bị phạt. Cân xong, nhà đoan tính số cân mà trả bạc cho diêm hộ, mỗi 100kgrs là 0$28.

8.— Sự thiệt hại

Trước kia mỗi hạn 5 ngày, thì được hốt muối ở ruộng lên một lần, bây giờ thì hạn phải 15 ngày. Trong hạn ấy rủi gặp trời mưa, thì ôi thôi, bao nhiêu muối kia đều bị tan rã! Cũng có khi nhà đoan xem phong-võ-biểu biết trời sẽ mưa, sức cho diêm hộ hốt muối trước hạn, song không sao tránh khỏi sự thiệt thòi, vì sức buổi mai vừa cất lên sân, thì xế qua, trời đã đổ nước xuống!

9. — Lời than phiền của các diêm hộ

Một điều đáng chú ý, có lẽ các diêm hộ tưởng lầm rằng chúng tôi là đi điều tra tình hình sinh kế của họ, nên họ kể rõ đến thống khổ chất chứa lâu nay, mà nói tưng ra nghe rất thảm thiết. Họ nói: Sanh nhai về nghề làm muối, cũng như công việc nhà nông, xâu thuế ăn tiêu, trăm việc cũng trông cậy vào khoảnh ruộng muối; mấy năm gần đây vì nạn kinh tế kéo dài, vật chi cũng ế ẩm, mà lại bị hạn chế làm đều, làm muối thật không bõ lại công thuê người làm, còn đâu mà dư sắm ăn sắm mặc. Như trước kia nhà đoan hạn cho 5 ngày hốt muối một lần, vậy mà không có dư, nay hạn đến 15 ngày, hoặc có khi cấm làm trong một vài hạn cũng có, mà công phu làm có phải dễ đâu: Từ thượng tuần tháng giêng ta đã khởi công làm, mãi cho đến tháng 3, tháng 4, mới xong được khoảnh ruộng, mới được phép đem nước mặn vào. Mỗi vuông ruộng 5m×5m, theo luật 5 ngày hốt một lần muối như mấy năm trên, thì 15 ngày hốt được 3 lần, mỗi lần hốt được 100kg trong hạn 15 ngày được muối là 300kg. Còn theo luật 15 ngày hốt một lần như bây giờ, thì mỗi lần được 180kg, tuy mỗi lần số muối có tăng lên được 80kg, mà so với trước có kém thua hết 120kg. Đó là chưa kể mấy sự thiệt hại xảy đến, như trời mưa trong hạn hoặc khi hốt muối mà gặp trời mưa v. v.

Còn giá bán cho nhà đoan, có phải như giá bán ra ngoài dân. Các diêm hộ bán muối mỗi 100kg là 0$28, mà nhà đoan bán cho dân gian dùng ăn, thì mỗi 100kg giá là 2$90. Khổ nhứt là sự người thừa hành nhà đoan đo muối, nên người nào rủi bị đo số nhiều mà thực muối thì ít, khi nạp vào kho thiếu thì bị phạt rất oan! Còn nhiều điều khổ nữa.

10. — Thiếu vệ sinh

Muối là đồ ăn chung cho cả mọi người, cần phải giữ cho sạch sẽ, huống người làm ở nại muối hằng ngày đông đúc, lại có viên chức nhà đoan đi lại tuần khám luôn luôn. Vậy mà khắp nơi đường đi và nơi bờ ruộng, chúng xả những đồ dơ bẩn, ruồi bu kiến đậu, xem thiếu vệ vệ sanh. Tưởng cũng là điều khuyết điểm đáng lưu ý.

Ký giả viết bài này, chỉ lượm lặt những điều nghe thấy trong một lúc, chưa phải là bài khảo cứu tường tận. Song ở trong có đôi phần tài liệu cũng công việc khó nhọc của phần đông diêm hộ, nên chép rõ ra đây cung cho nhà đương cuộc khảo sát.

BÚT-NAM

Nộp thuế xe!

Quan Đốc lý thành phố Huế đã báo tin, kể từ 12 janvier, ai có xe đạp phải đến sở Cẩm nộp thuế theo lệ 1$25.

Còn ai có các thứ xe tay, xe ngựa, xe bò hãy đến tòa Đốc lý mà nộp thuế.

Quá ngày 1er Mars, những xe trên này, không có thẻ thuế thì bị phạt.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

PHÁT-HÀNH LẦN THỨ HAI

Kỳ thứ tư này cũng vẫn phát hành có 200.000 vé, bán đã gần hết rồi, chỉ còn lại vài ba vé nữa thôi, ai muốn được dự cuộc xổ số lớn nhất tại HUẾ.

Ngày mồng 8 tháng Chạp năm Bính-Tý,

THÌ PHẢI MUA TỨC THÌ KẺO HẾT!!!

Kỳ này cũng vẫn có:

1 số trúng	4.000$
8 số trúng	1.000$
80 số trúng	100
400 số trúng	50
4.000 số trúng	10

Mấy số kể trên xổ xong, thì bắt đầu xổ ngay 3 LÔ LỚN:

100.000$ — 40.000$ — 20.000$

Vé cả 4 kỳ đều được dự cuộc xổ chung ấy!

Cuộc xổ số ở HUẾ tuy chưa định xổ tại chỗ nào và mấy giờ bắt đầu xổ, nhưng dù sao cũng sẽ tin công-chúng biết trước!!

Quanh chuyện «ruộng đất bị quyền canh»
(Không sức cho điền chủ biết trước)

QUẢNG-NGÃI — Ruộng đất đang kiện mà quan xử giao xã bộ quyền canh, thiệt hại cho dân quê thế nào, *Tiếng-dân* số 1.004 ra ngày 29-12-36 đã thuật rõ. Nhưng theo lẽ thường, thì mỗi khi có scan ấy, quan cũng sức cho điền chủ tri luận, mới hợp lệ. Vì ruộng đất ấy có chủ đã cày dọn trước khi kiện, thì xã bộ phải xử trí với điền chủ, nghĩa là phải trả công đã cày dọn đó cho người chủ: Cái này có chủ không thấy sức gì cả, xử cho xã bộ tới cấy, làm cho chủ hiện canh bị mất cả mồ hôi nước mắt cày dọn trước, thật là trái lẽ.

Như vụ Trần thị Đà làng Mỹ hưng, huyện Nghĩa hành, bị bọn chất ngoại bên chồng vọng tranh, vọng khống (T. D. số 1004 đã đăng lược). Trong ấy có mấy số ruộng thị đã deo mạ và cày dọn xong. Sáng bữa 30 tháng 10 ta, mướn người tới cấy, bị bọn kia dẫn hương lý An ba tới không cho cấy: rồi chúng mới dẫn đơn tọc khiếu. Thị liền khai nạp nguyên ấy ở nha, và đưa đơn xin cấy. Quan hứa «sẽ xét». Giây dưa mãi gần một tháng, thị không thấy giấy quan sức cho thị, mà qua bữa hạ tuần tháng 11 ta, thấy bọn lý hương An ba, đem người tới cấy, mà không nói gì tới công cày dọn hoàn thành của thị.

Thế có, không giảm cản trở, thì chạy báo quan. Quan dạy: «đã có sức cho chúng quyền canh», thị Đà đành ôm mối thất vọng ra về!

Vậy những công cày dọn đó, ai bồi cho thị? Chưa nói đến ruộng.

ÁI CÔ

Vài chuyện lạ

Cả xe hơi, tàu thủy, tàu lặn làm một

Cả xe hơi, tàu thủy, tàu lặn, 3 thứ nhập làm một! ấy là cái máy mới chế ra ở Lons-le Saulnier (Pháp). Tàu ấy, ở đất thì chạy ro như xe hơi, xuống nước thì nổi phềnh, muốn lặn xuống cũng dễ dàng. Sức nó nặng 900 kilos, dài 4 thước 20, chạy bằng một cái máy 4 mã lực; mỗi giờ chạy 30 km. trên bờ, 15 km. trên mặt nước, 12 km. dưới đáy biển. Người ta hiện ao ước làm sao cho nó bay được nữa là tiện vô cùng.

Thứ xe lửa chạy trên đất bên này, khi tới biển thì nhảy ùm xuống, đến bờ bên kia lại lên chạy, đã lạ, nay thứ máy này càng lạ nữa.

Cờ lệ người ta đọc báo

Ở cái đời này, cứ giữ theo cách mấy mươi năm về trước, thiệt không làm sao sống được. Tờ báo ở buổi này cũng như miếng cơm hằng bữa, không xem nó thì tai mắt bịt bù.

Tại Đức, từ khi Hitler lên cầm quyền, xem ra kẻ đọc báo ít lắm, số báo xuất bản kém trước. Những kẻ phạm tội gần đây, tòa án xét ra vì họ ít đọc báo, không biết luật pháp gì trọi. Bởi thế bộ Nội vụ có tờ thông tư đi khắp trong xứ cổ lệ sự đọc báo: từ nay hễ cặp vợ chồng nào mới cưới thì chính phủ cho một cái «bông» (Bon) tùy ý lựa tờ báo nào mình thích mà mua một tháng rồi chính phủ trả tiền cho.

Xem thế rồi ngó lại cái xứ hổ ai xem báo thì bị tình nghi, nó trên quá lắm!

Cái máy làm mai dong

Một hội chế ra máy tự động ở Đông-kinh (Nhật) hiện có chế được thứ máy làm mai-dong cho các cậu các cô rất tiện.

Máy ấy đã đặt tại nhiều công sở, mỗi khi cô nào hay cậu nào muốn tìm ý trung nhân thì bỏ vào đó một cắc bạc đôi, tự nhiên trong ấy lòi ra một bản kê tên tuổi, chức nghiệp, tánh hạnh của một dãy người tùy ý mình lựa; nếu lựa được ai thì nói với hội đặt máy ấy «liệu» giùm.

Có cái máy này, miệng lưỡi xỏ xiên của mấy anh mai dong cũng hết chỗ thò ra!

(«LỮ»)
— Đ. Đ. —

Nông-thôn trụy-lạc! Nông-thôn phá-sản!

(Tiếp theo trang 1)

Gia-long, đời Trần đời Lê trước nữa kia. Có thay đổi chăng là ruộng chủ này nay về chủ khác thôi!

Đó là cái chứng chỉ cho chúng ta thấy rõ nghề nông ở xứ ta không đổi mới chút nào.

Vì sao nghề nông không đổi mới?

Theo tình hình nghề nông ở xứ ta không sao tấn bộ là vì những điều hạn chế và ngăn trở như sau:

1) *Hạn chế bởi thời tiết.* — Nghề công nghề thương, quanh năm làm luôn không phải ngừng công việc lại. Còn nghề nông thì phải theo thời tiết. Người ta nói «ngày làm tháng ăn», mà thật thế: từ khi gieo cấy rồi thì phải chờ hoặc 3, 4 tháng, hoặc 5, 6 tháng chẳng hạn mới gặt được. Dầu có tài cần siêng năng thế nào cũng không thể làm cho mỗi năm tăng thêm cái mùa kia được.

2) *Hạn chế bởi đất ruộng.* — Ruộng có tốt, xấu, cao, thấp. Ruộng khô làm mùa mưa, ruộng thấp làm mùa nắng; dầu có ao, đập này nọ, cũng bổ cứu được phần ít, còn phần lớn toàn theo cái thổ nghi và địa thế kia mà làm, không có sức thay địa chất được.

3) *Tai biến bất thường* — Nghề nông rất khó nhọc mà làm khi không khác gì đánh bạc với trời. Ở xứ Trung-kỳ đã nhiều năm, hoặc bị hạn, hoặc bị bão lụt, bát cơm đã gần bên miệng mà rủi gặp một cơn tai hại là theo gió theo nước, nhà nông chỉ chùi nước mắt, ngồi tiếc cái công lao mồ hôi nước mắt của mình. Đó là chưa kể nạn sâu bọ, chim chuột, cũng thường cướp mất giọt máu của nhà nông.

HẢI-ÂU

(*Kỳ sau sẽ tiếp*)

việc thế giới

NHẬT

Nhật đối với Tây ban nha

Đông-kinh, 11-1 — Chánh phủ Nhật cải chánh cái tin ở Gibraltar gởi đến nói có 3.000 quân lính Nhật sắp đến Cadix và Jerez. Chánh phủ Nhật lại thêm rằng mình đối với vấn đề Tây ban nha thẩy chung vẫn đứng địa vị trung lập, và mình không nhận Chánh-phủ của Đại tướng Franco.

Một cuộc âm mưu làm loạn

Đông-kinh, 11-1 — Có cuộc âm mưu làm loạn, nhưng lâu nay sở kiểm duyệt cấm không cho có tin tức gì. Nay các báo đã rạch ra. Cuộc âm mưu ấy do đảng xã chính phủ chủ trương, và có 350 can; trong số ấy có 33 người đã bị án vì tội làm trái với luật và sự trị an.

PHÁP

Các kỹ sư phía Bắc bãi công

Lille, 11-1 — Liên đoàn các kỹ sư kim khí ở phía Bắc, vì bất hiệp ý với các công đoàn, nên ra lệnh bãi công. Vì cuộc bãi công này mà các xưởng kim khí phải tạm đóng cửa. Người ta đương mong rằng cuộc bãi công kết liễu sớm.

Vấn đề đưa quân lính ngoại quốc đến Maroc

Paris, 11-1 — Theo lệnh của Toàn quyền Maroc thuộc Pháp, lãnh sự Pháp ở Tétouan phản đối với Toàn quyền Maroc thuộc Tây ban nha về việc đưa quân lính ngoại quốc vào, nhưng ông này tuyên bố rằng không có quân lính ngoại quốc nào đóng ở Maroc hoặc sắp đến Maroc cả.

Theo những lời tuyên bố của Toàn quyền Maroc thuộc Tây ban nha, thì các quan chức ở Tétouan cũng hiểu rằng nếu đưa quân ngoại quốc vào Maroc, thì tất có sự lôi thôi giữa các nước.

Vấn đề đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha

Paris, 11-1 — Hôm qua ông Viénot có tiếp Đại sứ Anh và Nga. Đại sứ Anh có trao cho ông bức thư của Chánh phủ Anh gởi cho các nước có quan hệ về vấn đề Tây ban nha; nói về việc đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha. Trong thư ấy, Chánh phủ Anh yêu cầu các chánh phủ Pháp, Đức, Ý, Nga, Bồ đào nha cho biết định ngày nào thì hành việc cấm đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha; lại nói Chánh phủ Anh không đợi thư trả lời của các chánh phủ ấy mà ra lệnh cấm cái người Anh đầu vào các quân đội ngoại quốc.

Chánh phủ Pháp trả lời lại cho Chánh phủ Anh ngay, nói mình hết sức tán thành việc ấy, và hẹn đến tuần sau — chờ nghị viện chuẩn y — sẽ thi hành cấm cái việc đưa binh lính sang Tây ban nha.

ĐỨC

Tin bịa đặt

Berlin, 11-1 — Báo D. N. B đăng ba cái tin sau này ở Paris gởi đến:

Tin đồn nói rằng «theo tin chắc chắn ở Perpignan» hình như một nước cộng hòa xô viết sắp thành lập ở phía Nam nước Pháp.

(Xem qua trang 3 cột 1)

HỘI CHỢ «CÔ BÀI LAO» Ở SAIGON

6 giờ mai ngày 9 Janvier, tại Saigon đã khai mạc Hội chợ Cô bài lao. Ngoài các quan Tây, Nam ở Saigon, bà ông bà Godard cũng có tới dự.

Hội chợ này mở, mục đích lấy tiền lo việc cứu tế cho kẻ bị bệnh lao.

Người Annam được vào trường máy bay bên Pháp

Hiện có tin một người Annam là ông Nguyễn văn Hinh ở bên Pháp đã được vào học tại trường máy bay.

Ông Hinh là người Annam thứ nhứt được vào trường này.

Thanh-Hóa le 7 Janvier 1937

Hội Nam-Đồng-Ích tăng giá rượu

Rượu NAM ĐỒNG ÍCH nấu toàn gạo nếp và men thuốc bắc, nên nước rượu trong, chất rượu thơm ngon và hợp vệ sinh. Mấy tháng nay giá gạo, giá thuốc bắc, và công thợ đều cao, nên đã phải tăng giá rượu từ tháng Novembre 1936. Ở Thanh Hóa là nơi tổng phát hành và từ Hà Tĩnh trở ra các tỉnh Bắc Kỳ, giá rượu đã tăng một lần hồi tháng Novembre 1936 cũng như các công ty rượu tây nam khác. Nay xét vật giá mỗi ngày càng cao, mà bản hội lại muốn làm cho chất rượu ngày càng thêm tốt, nên quyết định bắt đầu từ ngày 9 Janvier 1937 lại tăng giá lần thứ hai ở khắp các tỉnh Trung và Bắc-kỳ, ngõ hầu đỡ được đôi phần thiệt hại, vậy mong các ngài buôn, dùng rượu NAM ĐỒNG ÍCH sẵn lòng chiếu cố và lượng xét cho.

NAM-ĐỒNG ÍCH THANH-HÓA
kính cáo

TRẺ CON GẦY ỐM NGUYÊN NHÂN VÌ ĐÂU?

Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ hằng khóc, thường có ghẻ sài, xét ra bởi những nguyên nhân sau này:

Bẩm thụ thiên nguyên yếu;
Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
Tỳ-vị bị tích trệ bởi bú mớm không thường;
Ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh.

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sài, lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:

THUỐC BỔ TRẺ CON

HIỆU CHỮ THỌ

MỘT CHAI 0$60

Nhà Thuốc VĨNH - THỌ TOURANE

PHILIPS RADIOPLAYERS 1937

Một cái tên mới!

Một sự đổi mới cực kỳ tinh-xảo trong nghề vô-tuyến-điện của hiệu PHILIPS mà khắp hoàn cầu đang chú ý.

HỎI TẠI Socoa HUẾ

Đem máy về tận nhà dùng thử không tốn kém chi hết.

Sữa
NESTLÉ
hiệu CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

VIỆC TRONG NƯỚC

Đánh người cướp của

THỪA-THIÊN. — Lê ở Đồng, 37 tuổi, người làng Văn trình, huyện Phong điền, vào ở ngụ làng Dương phẩm, huyện Hương thủy.

Vợ chồng thợ Đồng chăm lo làm ăn tằn tiện, có để dành được chút it, người trong làng Dương phẩm có kẻ vay mượn không được, sinh ra thù ghét.

Tối ngày 10 janvier nầy, lúc 11 giờ khuya, thợ Đồng đương ngồi làm liền, nghe có tiếng gọi, vội mở cửa ra xem, thấy một toán 9, 10 người, vừa thấy bóng thợ Đồng, thì chưởi mắng, rồi áp đến đánh đập tứ tung, thợ Đồng bị nhiều thương tích, mà có vịt thương ở nơi cằm và nơi vai bên trái rất nặng, máu ra lai láng, thợ Đồng té xỉu xuống. Trong lúc đánh bảo, thợ Đồng rơi cái bót, trong đựng 34$ và những giấy tờ lặt vặt, bọn kia cũng lượm đi luôn.

Vợ thợ Đồng thoát ra khỏi, liền chạy đến nha huyện phi báo.

Lập phải huyện đến nơi cùng hương chức sở tại khám xét làm biên bản, mọi người đều ký chỉ, chỉ có hương hiểm không chịu ký.

Huyện phải liền sức chở thợ Đồng đến bệnh viện Huế điều dưỡng, xem ra thương tích khá nặng.

Vụ nầy tất nhà chức trách tìm manh mối, mà trừng trị quân tàn bạo kia một cách xứng đáng cho kẻ lương dân nhờ.

P.

Một vụ xử trí rất ổn thỏa

(Thợ thuyền ở Trường thi được tăng lương)

VINH. — Mấy lâu nghe thi hành luật lao động, tăng lương, bớt giờ làm cho thợ thuyền. Hàng ngàn thợ ở nhà máy Trường thi hằng ngày trông ngóng, đồng nhau ký kiết làm một lá đơn, 4 giờ chiều hôm 31 Décembre, giao anh Ngọc để mang lá đơn ấy đem nhờ viên đốc công nhà máy đệ lên quan chánh cho. Viên đốc công nhận lời hứa hết ngày lễ nghỉ tết tây sẽ đến tay quan chánh. Đến ngày 4 janvier thợ vừa đi làm thì thấy quan chánh cho gọi anh Ngọc lên nhận lời yêu cầu, tăng lương, tăng công nhựt trong xưởng ngay. Còn những điều xin bớt giờ làm việc thì ngài hứa đợi có nghị định phủ Toàn quyền sẽ thi hành. Anh Ngọc lại được quan chánh ngợi khen, vì anh em thợ thuyền yêu cầu một cách rất yên tịnh, không phạm đến trật tự trong xưởng, và khuyên anh ta chăm làm việc rồi ngài sẽ cho lên làm cai.

Rõ treo cái gương tốt cho thợ và chủ các xưởng khác.

P. V.

Mâu thuẫn!

QUẢNG-BÌNH. — Ở làng Cao lao hạ (Bố trạch), quan tiên chỉ có đề khởi cho làng về một vài vấn đề cải lương hương tục. Trong có một điều hơi lạ là ngài đạy giảm bớt lễ cúng và lễ vật do tiền công quỹ, mà lại bắt dân tự biện lấy xôi, gà, bánh v. v., để làm đồ cúng...

Đã giảm bớt lễ cúng cho khỏi tốn của làng, lại bắt dân sắm, thì ích cái gì? Rõ mâu thuẫn!

Dân

Từ việc quân cấp đến chuyện xôi thịt

Làng Thạch xá thượng, (Lệ thủy), có lệ từ xưa đến nay, mỗi 3 năm một lần quân cấp; năm ngoái đã đến kỳ quân cấp mà lý trưởng Nguyễn Liêm đụng ý để chậm trễ.

Lễ kỳ an ngày tháng 6 ta, làng họp ở đình, ông cửu Phương là người tuổi tác, đứng ra nói việc xin làng quân cấp ruộng cho dân, làng cũ đem cỗ ra làm quân cấp chưa xong, thì lý trưởng Liêm có đơn kiện ông cửu Phương ngăn trở xôi thịt. Quan cho phái về khám thì xôi thịt đã ăn đâu rồi, lưu một ít để làm tang chứng, thành ra mối kiện lôi thôi.

Theo dư luận thì lý Liêm và người anh là bát..., cậy quyền và đoàn làm nhiều điều hà hiếp mà dân không dám nói, ông cửu Phương là người lão thành trong làng, lại là thầy học của bọn ấy mà vì nói việc quân cấp, bất lợi cho sự xâm lạm, nên họ mượn cỗ xôi thịt mà gây ra mối kiện, ông cửu Phương có làm đơn kêu, chưa rõ quan trên xử sao.

Chẳng cho thôi tranh cạnh được ruộng miếng thịt » của mấy bác làng!

Biết

Tịch sĩ vẫn còn

QUẢNG-NAM. — Về việc tịch sĩ, ở phủ Điện-bàn, dân xã kêu ca nhiều lần, đã thấu tai tỉnh, tòa và bộ. Lối trước có xét thải gia hết; không hiểu vì sao, nay lại thấy họ ngồi ghế cả, sạo gọi tự do như trước?

Khó hiểu

Lại chuyện tư ích

Về khoản tư ích, nhân dân đã nhiều tiếng than, nay ở huyện Đại lộc, ngày 30-12-36, lại có trát số 4064 sức dân xâu phải nộp thục mỗi ngày 0$23 (không phải 0$15 như kỳ trước).

Thế là tiếng kêu không ăn thua gì.

Dân xâu

Chuyện quái gỡ!

Thầy giáo kiện cha mẹ học trò!

Trò Ng. Mẹo con ông Ng. Doãn học tại trường làng Châu lâu (Điện bàn), trước kỳ nghỉ hè, bị đau ghẻ xin phép nghỉ. Sau khỏi đâng được một tháng, trò mới đến xin học lại. Thầy giáo đuổi, nói đã xóa tên trong sổ rồi. Trò Mẹo bị đuổi, một bữa kia trò đi lơ thơ dọc đàng, ông Ng. Doãn đi thăm ruộng vừa thấy con giang nắng, hỏi qua loa rồi có la: «Không học về hái rau mót sắn». Thầy giáo nghe lầm, tưởng là nói thầy, bèn đưa đơn xuống phủ kiện ông Ng. Doãn xỉ mạ. Phủ phái phó tổng đến lấy khai (chỉ có thầy giáo chúng học trò chớ không có chứng/cớ những nhà ở gần đó). Rồi ông Ng. Doãn bị làm án «xỉ mạ công chức». Ông lấy làm oan ức, có kêu nài ở tỉnh. Tỉnh thẩm lại kết án 1 tháng phạt, tư tòa, cầu đợi tòa xét lại.

Con không được vào học, cha lại bị án, thật việc học ở nước Nam ta mới có chuyện lạ đời ấy!

Rõ chuyện

Câu chuyện tháp nhập

QUẢNG-NGÃI. — Từ khi họ Lê, ấp Bình an, xin tháp nhập với làng Đề an (Nghĩa hành), quan trên đã chiếu lệ cho nhận, mà viên lý Đề an nhứt định không thuận nhận, thành công việc lôi thôi mãi đã mấy tháng nay (T. D. đã đăng). Bữa 4-1-37 nầy, có quan tòa tỉnh thân hành về đình Đề an hiểu. Quan tuần thay, lời quan Sứ lấy tình lý hiểu trát giờ lâu, nhưng viên lý Đề an cố ý không thuận. Sau phải dùng phương pháp cưỡng quyết, sức quan huyện buộc làng rước ấp vào nhập bằng, nếu tránh trát thì có tội, và sức người ấp Bình an làm tờ cam đoan người sự xin thuế thành đăng ra, không tham dự vào quyền lợi vật xảnh gì của làng cả. Thế là câu chuyện tháp nhập nầy đã tạm hết tiếu.

Tin thêm về chuyện «Xe kéo nhà quê đến thành phố»

Như tin trước đã đăng, sớm mai ngày 3 Janvier 1937, bao nhiêu xe kéo nhà quê chạy trong thành phố Quảng ngãi bị bắt giam tại sở Cò. Từ hôm ấy mãi đến trưa ngày 7-1-37 không có cái xe kéo nhà quê nào chạy cả.

Ông Dân biểu Võ đình Thụy có xin quan Sứ xét việc ấy, thì trưa ngày 7-1-37 quan một Cò Bordo có hiểu cho các chủ xe và cu ly xe kéo biết rằng: «Những xe khai thuế ở các huyện mỗi quí nạp hai thuế 0$50, vẫn được chạy các con đường trong thành phố như trước, song phải đỗ xe và ngủ ra ngoài thành phố trước 9 giờ đêm; nếu sau 9 giờ đêm mà còn đỗ xe kéo trong thành phố thì sẽ bị phạt.

P. V.

Lời kêu của bạn hàng về sự góp lên thuế chợ

Thuế chợ tỉnh Quảng ngãi năm 1937, cũng ông Võ văn Chức đấu thầu như năm ngoái, chỉ khác là những người thuê lại ra góp như thị hương Căn, thị Kiên tên Hưu, tên Nhâm và nhiều người nữa, đến chợ góp và đón góp ở các ngả đường, lại góp nặng hơn thuế năm ngoái.

Theo lời bạn hàng, như hàng vải, mỗi bưng trước góp 1 xu, nay 1 xu rưỡi; hàng xóa trước một gánh góp thuế 2 xu nay góp lên 3 xu, cho đến hàng rau, hàng thịt gì gì cũng đều góp cao. Ngặt nhứt là những người đi bán ở các chợ khác như chợ ông Bố và chợ phủ Tư nghĩa hay chợ Mới, chợ hàng Rượu (Sơn tịnh), mà đi ngang qua thành phố, như bạn bán cá, bán chiếu, bán mắm, muối ở Vạn thu xã hay Vạn tượng lân, thì bị chúng đón góp, không thì họ buộc đem đến chợ bán.

Còn những hàng bán dạo rông như kẹo, bánh, mè xửng, phở, bún, cháo v... v.., thì gần đây có lịnh bắt, không cho được bán dạo phải đến chợ bán, hoặc thuê chỗ ngồi theo hè phố mà bán, không được bán rong.

Bọn hàng đi ngang qua không phải bán đó, cũng bọn bán bánh kẹo rong kia mà bị góp bị cấm như thế, rất ngặt.

Dân than

Luật với án sao không hiệp nhau?

KHÁNH-HÒA. — Ngày 23-8-36, tại làng Thanh minh, tổng Ninh phước, phủ Diên khánh, Lê thị Bảo đâu bà Nguyễn thị Tố (60 tuổi) đánh bà ấy bị thương phải đi nằm nhà thương Nha trang có giấy chứng quan thầy thuốc ngày 1-9-36.

Kế ngày 3-10-36 thị Bảo lại đánh Ngô thị Cườm (em dâu chồng thị Bảo) bị thương, làng sở tại đến phủ trình, quan không về khám, thân nhận thị Cườm đến tỉnh kêu, quan tỉnh dạy về đem thị Cườm đi nhà thương, quan thầy thuốc có cho giấy chứng (10-10-36); chính trong tờ trình của lý trưởng Lê vĩnh Hội là anh thị Bảo cũng nói thị Cườm bị trọng thương, còn thị Bảo không thương tích gì.

Thị Bảo trước đánh bà Tố là bà gia, theo luật mới đã phạm điều 294 luật hình; sau đánh thị Cườm em dâu chồng, tức phạm luật 291 luật hình nữa, và đồng thời can 2 tội là phạm vào điều 81 (2 tội đều phạt), đúng lẽ 2 tội phạt theo tội nặng (đánh bà gia) mới là theo luật.

Vậy mà ngày 16-12-37 tòa sơ cấp phủ Diên khánh, xử việc bà Tố, cho là không có chứng, phạt thị Bảo 3$. Cũng trát lẽ hơn nữa. Ngày 21-12-36 lại xử việc thị Bảo đánh thị Cườm mỗi người 3$.

Thế là bà Tố bị dâu đánh không được thân lý, thì Cườm đã bị thị Bảo đánh lại bị quan phạt.

Vụ nầy bà Ng. thị Tố đã có đơn kêu tỉnh và bộ Tư pháp. Mong quan trên xét lại.

Thuật chứng lại sao

LÀO

Tin thêm về vụ hiếp gái

Chuyện nầy có đăng T. D. số 378 ngày 23-10-36, người can vụ ấy là Võ văn San. Nay được tin ông San bị bắt giam ở Paksé, rồi đem việc ấy lên tòa Đại hình Saigon xử. Quan tòa xét ra không có bằng chứng, lại giao trả lại cho tòa Tiểu hình Paksé; việc giằng giai mãi đến hôm 24 Décembre, tòa Tiểu hình mới xử, tha ông ấy ra, và hiện giờ đã về Thakhek.

Việc rõ

TIN THẾ GIỚI

(Tiếp theo trang 2)

Tin thứ hai của phóng viên báo D. N. B. ở Paris tuyên bố người phải hữu nước Pháp — không nói rõ là ai — nói quyết rằng bộ Tham mưu Pháp đương thảo chiến lược đánh lấy Maroc thuộc Tây ban nha.

Tin thứ ba nói Thủ tướng Léon Blum muốn lấy Ceuta, bắt chước Guillaume II đưa tàu chiến đến Agadir năm 1911.

Chánh phủ Đức cho truyền những tin ấy đi khắp nước, giọng nói rất hung dữ, không khác gì giọng nói của các diễn giả của đảng quốc xã trong hội nghị Nuremberg hồi gọng.

Đấy là cái thuật để chia rẽ nước Pháp và phân rẽ Pháp Anh.

Vấn đề Tây ban nha

Berlin, 11-1 — Bộ Ngoại giao đã tiếp được thơ của Chánh phủ Anh về vấn đề cấm đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha (như thơ gởi cho Pháp trên kia), và đương xét.

ANH

Đối với những tin bịa đặt ở Đức

Londres, 11.1 — Ở Londres người ta cho những tin nói nước Pháp muốn xâm chiếm Maroc thuộc Tây ban nha và một nước cộng hòa sẽ viết lập thành lập ở phía Nam nước Pháp là những tin bịa đặt.

Các quan giới Anh nói rằng có tin rất nhiều người Đức đến Maroc thuộc Tây ban nha, toàn là những nhà kỹ sư mỏ.

Tin nói quân lính Đức đến Ceuta, không thấy cái chánh và cũng không thấy nhận thực.

TÂY-BAN-NHA

Tình hình quân sự

Madrid, 10 1 — Theo tin của Chánh phủ Madrid:

«Trận chiến tranh trên mặt trận Madrid vẫn kéo luôn cả hai đêm ngày, đến sớm hôm nay cũng còn đương giết. Bên loạn quân có hơi nắng thế. Binh lính Đức đi tiền phong bị thiệt hại rất nhiều trong một tuần nay.

Lính Nhựt sang Tây ban nha

Gibraltar, 10 1 — Có tin rằng 3.000 binh lính nguyện Nhựt sắp đến Cadiz để theo quân quân ra trận ở Madrid.

10 000 lính đã đến Cadiz trước đây, hiện ở Séville.

BỊNH HO

Bịnh ho là bịnh rất nguy hiểm, ban đầu ho gió không điều trị thành chứng ho lao. Người có bịnh không tựa thuốc hay mà dùng, thì nguy hiểm cho người bịnh lắm. Nhớ:

Thuốc ho BẮC-BỬU

Hiệu Nhành-Mai

Từ Nam ra Bắc, ai cũng công nhận là một thứ thuốc hết sức hay. — Trị bịnh ho thần hiệu vô cùng, uống vào trong 10 phút đồng hồ thấy ho đằm, hết nghẹt cổ, trong mình rất dễ chịu, ... Hiệu thuốc nầy có cổ chứng tại Tòa và khắp cả Đông-Pháp, có hơn 600 nhà Đại-lý bán. Các chứng ho, như là ho phong, ho gió, ho cảm, ho sổng, đàn bà ho máu, ho đàm nhiều, ho đến mất tiếng, dùng đến thuốc nầy thì quí ngài sẽ khen tặng vô cùng, ... Có gởi bán khắp nơi. Giá mỗi gói 0$15. Các nhà buôn và bán, mua sỉ thì nhiều, ...

Nhà thuốc NHÀNH-MAI

88, Paul-Blanchy — TÂN-ĐỊNH

HANOI: do nơi Nguyễn-văn-Đức 11 rue des Caisses
HUẾ: Viễn-Đệ, 11 quai de la Susse và các Đại-lý dầu Khuynh-Diệp đều có bán thuốc ho nầy.

TRỪ TUYỆT BỊNH SIÊNG

THUỐC

SIỂNG

Hiệu Nhành-Mai

Ai dùng thuốc nầy không hết bịnh, sẵn một tội thưởng mười, và dám làm giấy cam đoan cho mỗi vị dùng thuốc.

(Hay và song) giá 0$30

Bịnh siểng uống thuốc nầy vào thì hết liền (kỳ thiệt)

Quí vị mắc phải chứng bịnh siểng. Dầu đau lâu, dầu nặng thế nào, dùng đến thuốc nầy trừ tuyệt bịnh, hiệu nghiệm như thần.

Chứng siểng sanh ra bởi đàm tanh đông trong lá phổi, phổi không thông, hơi thở khò khè. Đàm tanh càng nhiều, bít lá phổi, thì hơi thở càng khò khăn một nhọc, người bịnh bứt rứt khó chịu vô cùng. Người yếu sức sắp lên đàm nhiều phải bị nghẹt, thở không kịp phải có ổ đuổi.

Vậy khi siểng, bất luận đau lâu hoặc mới phát đều nặng nhẹ thế nào, dùng đến thuốc nầy hiệu nghiệm như thần, uống vào, đàm ho, hết siểng tức thời. Khắp nơi có bán nơi chủ đại lý Nhành Mai. Mua sỉ do nơi nhà thuốc Nhành Mai 88 Paul Blanchy Boîte postale n° 13 Saigon

Giá mỗi ve 0$30

HUẾ: Viễn Đệ 11 quai de la Susse, và các chủ đại lý dầu Khuynh-Diệp có bán thuốc siểng nầy.

THƠ TÍN

Cùng Ô. Nguyễn-Vỵ Nhatrang

Được thơ ông và ngăn phiếu 5$, song ông để chỗ ở không được rõ ràng, nên không tiện trả lời.

T. D.

Tuồng LỘ-ĐỊCH

Là gương tâm-lý-học của bậc anh hùng và nhi nữ, tỏ ra những tấn kịch rất bi cảm, rất ly kỳ.

DIỄN GIẢ:

ƯNG-BÌNH, THÚC-GIẠ-THỊ

Nhà in TIẾNG-DÂN và các hàng sách ở HUẾ đều có bán. Mỗi quyển giá 0$60
Cước gởi recommandé 0.16

Ai hay mệt yếu, ốm đau, nên đọc kỹ:

Vì nước ta khí hậu ẩm thấp, thời tiết thất thường, thức ăn đồ kém chất bổ mà công việc lại nặng nhọc, lao tâm khổ trí, nên trong người hay mệt nhọc, hay ốm đau, vậy đồng bào nên mua TIÊN TỬU của nhà thuốc Đại-Bảo-Đường 22 rue des Médicaments à Hanoi mà uống thì sẽ cam đoan quyết rằng sẽ thêm ngon lắm (trẻ nhỏ cũng uống được, không say) sức chóng được ngon miệng, ăn khỏe, mau tiêu đói, đại tiện nhuận lợi, tiểu tiện trong mát, da thịt hồng hào, khỏe mạnh béo mập... nếu có các chứng táo bón, tiểu tiện nóng đục vàng, đau phổi, đau tim, đau ruột, ho kinh niên, kinh phong, đau lưng, đau ngực, đau dạ dày, đau bụng kinh niên, ngủ nước, tê bại, đau xương, nhức gân, các bà các cô kinh nguyệt không đều, ít sữa, xanh xao gầy còm... cũng đều được mau khỏi dứt căn cả cùng. Xin coi mấy lời khen ngợi sau nầy:

1°) TIÊN TỬU của Ngài rất hiệu nghiệm mau chóng. Ngài làm ơn lại gửi ngay cho tôi theo lối giao ngân lãnh hóa 6 chai nữa (3$00 một chai). M. ĐINH-HỮU-LIÊN, Tham-tá tại tòa Khâm-sứ ở Huế.

2°) TIÊN-TỬU của Ngài quả là một phương thánh dược, sửa được chứng béo mập, khỏe mạnh khoan khoái, vừa chữa được nhiều chứng bệnh khó khăn mà các thuốc khác không chữa nổi. Vậy Ngài lại gửi cho tôi 6 chai nữa theo giá đặc biệt là 18$00... M. ƯNG-HÒE nguyên Chánh Chủ-bút Đông-Dương-Báo ở Saigon.

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH-SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas — Số 181 — *Dịch-giả:* Nam-Sơn

«Một đứa con nít mới đẻ quấn trong một tấm lụa; mặt nó đỏ ong, tay nó có hơi tím, dấu hiệu nó sẽ chết ngột; nhưng mình nó còn nóng. Nguyên trước tôi có làm khán hộ tại nhà thương Bát-ti-a, nên cũng có biết cách chữa bệnh chết ngột; tôi bèn rán hết sức mà thổi hơi vào phổi nó; sau độ chừng mươi lăm phút đồng hồ, thì nó thở lại, và la lên một tiếng. Tôi cũng tự nhiên la lên một tiếng, có điều tiếng của tôi là tiếng vui mừng. Tôi tự nói: ta giết chết một mạng người, ta lại cứu sống một mạng người, vậy thì ta không có tội gì với Chúa trời hết.

Bá tước hỏi:

— Rồi anh làm gì đứa bé ấy? Một người đương phải trốn tránh mà còn đèo theo một đứa con nít thì là bất tiện lắm?

— Thưa đầu tiên tôi cũng nghĩ thế nên định không giữ lấy nó. Nhưng may tôi nhớ kịp rằng ở Ba-ri có nhà nhận nuôi những trẻ khốn nạn ấy. Đi ra ngoài đó rồi, ai có hỏi thì tôi nói là được nó ngoài đường; tôi lại cẩn thận hơn nữa; là tôi đem cả cái thúng và tấm vải bọc nó đi theo để làm chứng cho lời nói của tôi. Lại còn một điều tiện nữa, nhân đó những vết máu trên mình tôi, tôi cũng đổ là của đứa bé. Không ai nghi ngờ gì nữa và ai cũng sẵn lòng chỉ nhà nuôi trẻ khốn nạn cho tôi: Nhà ấy ở đầu đường Ăn-phe. Sau khi cắt hai tấm lụa bọc mình đứa trẻ để giữ lại một chữ thêu trong ấy — tôi quên nói trong tấm lụa ấy có thêu hai chữ hiệu — tôi đặt đứa bé trong nhà chuông, rung chuông rồi bỏ chạy. Mười lăm ngày sau, tôi về đến Rốt-gờ-lia-nô và nói với Át-xinh-ta:

— Chị hãy an tâm; Ít-ra-en chết, nhưng tôi đã trả thù cho anh được rồi.

«Chị tôi bèn bảo tôi cắt nghĩa mấy lời nói ấy; tôi kể đầu đuôi tự sự lại cho chị nghe. Nghe xong, chị nói với tôi:

— Giô-va-ni, đáng lẽ chú đem đứa trẻ ấy về đây, chúng ta sẽ nuôi nấng nó, sẽ đặt tên nó là Bê-nê-đết-tô, như thế chắc được Chúa ban ân xuống phước cho.

«Tôi không trả lời gì cả, chỉ đưa cho chị phần nửa tấm lụa bọc đứa trẻ kia, để phòng khi nào chúng tôi làm ăn khá, có tiền thì xin lại đứa trẻ ấy đem về nuôi.

Bá tước hỏi:

— Anh có còn nhớ hai chữ hiệu ấy không?

— Thưa một chữ H và một chữ N, trên hai chữ ấy có cái dấu nam tước.

— Thôi anh kể luôn đi, ta nóng biết hai điều.

— Thưa hai điều gì?

— Ta muốn biết đứa con trai ấy sau ra sao? anh có lần nói với ta là đứa con trai thì phải?

— Thưa tôi như chưa hề nói điều ấy với bá tước.

— Thế thì ta tưởng có nghe nói đâu đó, ta lầm chăng?

— Thưa không, bá tước nói đúng đấy, vì là con trai thiệt, nhưng bá tước bảo muốn biết hai điều, đó mới có một điều còn điều gì nữa.

— Ta muốn biết anh phạm tội gì mà bị giam tại nhà lao Ni-mờ và xin cố Buy-đô ni đến rửa tội cho.

— Thưa chuyện ấy kể ra thì dài quá.

— Thây mặc, mới có mười giờ rưỡi, anh đã biết ta ít ngủ, còn anh thì ta tưởng cũng chưa buồn ngủ gì cho lắm.

Bẹt-tuy-xi-ô lại kể chuyện:

— Một phần đặng khuây chuyện cũ, một phần đặng nuôi người chị dâu góa chồng của tôi, tôi bèn hoạt động riết về nghề buôn đồ lậu. Nghề ấy, nhân có cuộc cách mạng, nên có dễ dàng hơn trước nhiều. Những bờ biển phía Nam không ai canh gác gì, vì những vụ lộn xộn thường xuyên hoặc ở A-vi-nhông, hoặc ở Ni-mờ, hoặc ở Uy-dết. Chúng tôi hết sức lợi dụng nhịp ấy, mà giao thiệp với nhau. Từ khi anh tôi bị giết ở Ni-mờ, tôi không muốn đề chưn vào thành phố ấy. Người chủ quán quen với tôi ở đấy thấy tôi không đến tìm anh ta bèn đến tìm tôi và lập thêm một cái quán nữa trên đường từ Ben-gờ-rát đến Bô-ke, lấy hiệu là quán «Cầu-Ga».

Thế là ở phía E-gờ-mọt, ở phía Mạt-ty-gơ, ở phía Buốt, chúng tôi đều có kho chứa hàng hóa của chúng tôi, có đến những mười hai mười bá kho lậu; phải nói cho bá tước biết: kho chứa hàng hóa mà cũng là chỗ ẩn núp cho lính đoan và lính cảnh sát đừng biết mình nữa. Thưa bá tước, kể ra thì không nghề gì lợi bằng nghề buôn đồ lậu cả, nhưng phải cho khôn ngoan và dạn dĩ. Riêng phần tôi, tôi thường lẩn núp trên rừng núi, vì tôi sợ lính đoan và lính cảnh sát đến hai nỗi: nếu tôi bị bắt đưa ra tòa án, thì làm sao người ta cũng mở cuộc điều tra đời dĩ vãng của tôi; mà điều tra đời dĩ vãng của tôi thì làm sao người ta cũng biết điều quan hệ bằng mấy chuyện buôn thuốc lá và rượu lậu. Vì thế nên tôi sợ bị bắt bằng mười sợ chết. Vì tôi không sợ chết nên làm được nhiều việc ly kỳ. Xin bá tước thử nghĩ xem, người ta vì sợ chết nên không dám cả quyết làm những việc to lớn; đến khi không kể cái chết ra gì nữa, thì thôi, việc gì lại chẳng làm được.

— Triết lý đấy, Bẹt-tuy-xi-ô! nhưng vậy thì trong đời anh, việc gì anh cũng có làm qua cả sao?

— Xin lỗi bá tước!

— Không, không, triết lý cũng hay, nhưng triết lý khi mười giờ rưỡi tối thì có hơi trễ đi một chút.... Thôi anh kể tiếp đi.

— Thế rồi tôi chạy cùng, càng chạy càng được nhiều lợi, và của cải của chúng tôi thêm lên nhiều. Một hôm tôi ra đi, Át-xinh-ta nói với tôi:

«— Lần nầy chú trở về, chắc sẽ có chuyện lạ lắm.

«Tôi hỏi chị, nhưng chị nhứt định không nói rõ ra.

«Tôi đi, đi đến mười tuần lễ mới trở về: đến Ly-cơ chở dầu, đến Ly-vut-nơ chở bông vải, công việc chạy ro.

«Vừa đề chân vào nhà, thì tôi thấy trong phòng Át-xinh-ta, trong một cái nôi khá đẹp, một đứa bé chừng 7, 8 tháng. Tôi bất giác la lên một tiếng, tiếng vui mừng. Vì khi giết chết ông Vinh-pho đến nay, tôi chỉ buồn vì không đem đứa bé ấy về nuôi, chớ thiệt tôi không ăn năn gì về việc giết người cừu của chúng tôi hết thảy.

«Át-xinh-ta đã đoán trước: nhân lúc tôi đi vắng mặt, chị mang phần nửa tấm lụa đến nhà nuôi trẻ con ở Ba-ri mà đòi lại đứa trẻ khốn nạn kia.

(Còn nữa)

THUỐC "ÔNG-TIÊN"

có công hiệu hay không? như

1 — PHÙNG THỊ TIÊN DƯỢC HOÀN
thuốc bổ lao (số 18)

Chuyên trị và bồi bổ các chứng sau đây:

a/ Lao tâm, lao lực, khí huyết suy kém ngũ tạng lục phủ hư nhược, bần thần mệt mỏi, ăn ngủ không ngon.

b/ Người già yếu khi huyết suy kém, tì vị hư nhược, tay chơn nhức mỏi, cùng người đau dây dưa lâu ngày không mạnh, nguơn khí hư nhược, hoặc đau mới mạnh, khí huyết yếu, trái tim yếu, tì suy, ăn không biết mùi, ngủ không thẳng giấc. Mấy bịnh trên đây dùng thuốc bổ lao nầy hết sức phù hợp.

Mỗi hộp 1$20. Uống độ 8 lần, hết sức công hiệu.

2 — GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN (số 14)

Uống lọc sạch máu dơ, giết vi trùng độc, trừ tuyệt bịnh phong ngứa và các chứng bệnh ngoài da như: Ghẻ ngứa, ghẻ phỏng, u nhọt nổi mề đay hắt hiếu, long ben, lát đồng tiền, lát voi, mụn lọc, mụn cám hay là ở kẻ tay kẻ chơn, nơi mặt lưng, ngực, cổ, dưới háng, hai bên bẹp vế, có mụt nhỏ nhỏ nặng ra có nước đục và vàng hoặc khi không mà da thịt bổng sưng tê hay nổi mụt sần đỏ, nhứt là ở trên mặt và ngấm khó chịu. Trẻ nhỏ cũng vậy, làm khi bị nổi mụt nơi mặt và da non, có giả gảy chảy nước dần dần ăn lang đến đó, ngứa đầu, ghẻ chốc lở lói cùng mình, hay là người đàn bà sau khi sanh sản bắt ngứa dần, sanh gàu rụng tóc.

Các chứng bệnh ở trên đây đều do phong độc chất chứa trong máu dơ mà sinh ra, nên dùng thuốc GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN nầy trị tận gốc, giết vi trùng độc, lọc sạch máu dơ trở nên tươi tốt tinh sạch, trừ tuyệt các chứng bịnh phong ngứa, và các chứng bịnh lở lói ngoài da. Mỗi hộp 0$60 uống ba ngày.

3 — DƯỠNG TÌ HOÀN (số 18

(Trị đau bụng, đau bao tử và giúp thêm sức mạnh cho sự vận động tiêu hóa)

Những chứng đau bụng như: đau bụng vắt, đau bụng kinh niên, đau bụng máu, đau bụng bón, đau bụng kiết, đau bụng phòng tích, đau bụng hơi, đau bụng gò có cục, đau bụng sôn lãi, v. v. là tại bao tử hư nhược hay là ăn đồ sống sít độc địa. Bao tử (dạ dày) là nơi chứa những vật ăn, không đủ sức vận động tiêu hóa, vật ăn ứ trong bao tử mà thành ra bón uất no hơi, sình ruột, đau bụng như trên đây. Người bịnh rất đau đớn khó chịu, ăn uống không biết mùi, lâu ngày thành sên lãi, hoặc mọc mụt ở trong bao tử, hoặc thúi ruột lâu ngày chứng nào càng nguy hiểm chứng nấy, nên dùng thuốc DƯỠNG TÌ HOÀN nầy sự công hiệu thấy liền trước mắt. Chắc như vậy, chúng tôi dám làm cam đoan.

Mỗi hộp 0$40.

4 — HỒNG NHI TÁN (số 6)

Thuốc bột bổ trẻ em còn trong tháng đến 6 tuổi

Từ mới đẻ đến 6 tuổi, thường hay làm biếng bú ọc sữa, khóc đêm, bón uất hay là ỉa tướt, ngủ đổ mồ hôi, trong mình hâm nóng ngủ không thẳng giấc hay là giựt mình hoặc tì vị yếu, ăn uống không tiêu, no hơi sình ruột, sanh ra cam tích, thực tích, nhủ tích, bụng lớn kéo gân xanh, nước da vàng con mắt trỏm lơ, cùng có ban trái, nóng mê mang, nên cho dùng thuốc HỒNG NHI TÁN ngoài sự bồi bổ xương cốt cho đứa nhỏ mau lớn lại trừ đặng những bịnh trên đây hết sức công hiệu.

Bằng cớ chứng chắc là trước khi cho dùng đem cân đứa nhỏ rồi dùng sau một tuần lễ cân lại sẽ thấy đứa nhỏ nở nang và nặng cân hơn trước thập bội. Chắc như vậy, chúng tôi dám cam đoan.

Mỗi hộp 0$80

NHÀ THUỐC
ÔNG - TIÊN
TỔNG-CUỘC Tél. 20.778
Số 81 84 86-88-90 92, rue P. Blanchy prolongée Phú-nhuận -:- SAIGON
Có bán khắp nơi, được công chúng khen ngợi tin dùng

Máy hát
DOUGLUS' - 'VICTROLA'
Dĩa hát VICTOR, là những hiệu danh tiếng nhất

Có trên 25 kiểu máy tựu tối tân, giá thực hạ.

Có đủ hiệu dĩa hát Nam, Trung, Bắc, Tây, Tàu, Nhựt-bản, Lào, Cao-miên, quí-ngài mua máy hát, hoặc dĩa hát, gởi Contre-Remboursement, khỏi chịu cước phí.

LE-VAN-TAI
Agent exclusif des Disques et Phonos
82, Rue Georges Guynemer
SAIGON

Dalat lúc này có gì lạ?

Không cần nói thì ai cũng biết phong cảnh Dalat tốt luôn và không khí cũng tốt, nên người muốn ngoạn cảnh thường hay lên đó mà kẻ muốn dưỡng bịnh cũng thường hay lên đó, vì vậy mà mùa nóng ở Nam-kỳ nơi đó không biết bao nhiêu khách du lịch kẻ tới người lui dập dìu.

Phong cảnh tốt, không khí tốt, thế mà tại sao nơi đó M. Lê-văn-Cam bán các thứ thuốc hiệu ÔNG-TIÊN chạy một cách rất mạnh mẽ. Ấy là câu hỏi mà ai cũng muốn biết, thì có chi đâu lạ, là tại các thứ thuốc hiệu ÔNG-TIÊN hay và hạp phong-thổ như thuốc Bổ-Lao PHÙNG THỊ TIÊN DƯỢC HOÀN. Người có bịnh hay ít không bịnh dùng nó cho thường, làm việc suốt đêm cả ngày không biết mệt, và thuốc Tiên-Xổ, đâu cho người kén xổ đâu nào uống cũng đặng vì không hôi không đắng, không đau bụng, bất luận no hay đói, tắc xổ cứ việc ăn uống như thường khỏi cần kiêng cữ, uống ít thì trừ đặng bịnh như: Thằng, kiết, chanh nước, lớn bụng, đầy da bụng, ho, hen, ban tê và phong đàm. Mỗi gói 0$10, uống đặng năm ba lần.

CÁCH ĐIỀU-TRỊ THEO PHƯƠNG NỘI-ẨM để chữa

BỆNH GIANG-MAI
SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trác có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bịnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL này chữa ngay ở máu và ở các nọc bệnh chứng tồn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc này là một thứ thuốc trác hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu:

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE
số 3, Place du Théâtre-Français, PARIS

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hàng bào-chế tây ở thuộc-địa.

ở Huế: Pharmacie IMBERT

AU BON PASTEUR!!

Au Bon Pasteur là một thứ laine tốt nhất thế-giới, nhà Máy dệt An-Thành năm nay dùng toàn laine «Au Bon Pasteur» để làm áo pullover, lại mới chế ra kiểu pullover «Doctorat le Major» và kiểu pullover «Au Bon Pasteur» đều bán có 3$50 một cái, «Mondia» 3$20, «Doctorat» 2$90 «Fantasia» 2$80, «Soliar» 3$00; áo chemisette «Avia» 0$75, chemisette «Elégant» col élastique 0$90, áo cao-su đen đi mưa kiểu Trenco-Lux» imperméable 4$50, kiểu «Trenco-Lux» croisé 6$00, kiểu «Trenco-Lux» paraverse 5$50.

Áo laine con nít có tay giải đủ màu rất đẹp, mới đẻ đến 6 tháng 0$90; 1-2 tuổi 1$20; 3-4 tuổi 1$40; 5-6 tuổi 1$60; 7-8 tuổi 1$80; 9-10 tuổi 2$00; 12-13 tuổi 2$30; 14-15 tuổi 2$90.

Các bà các cô quí phái mới dùng áo laine kiểu «Doctorat» mode 3$20, kiểu «Mondia» mode 3$10, hai thứ áo ấy có thể làm tăng vẻ xuân-sắc người lịch sự, nhất là các cô gái tân-thời.

AN-THÀNH
N° 41, Phố hàng Đào, N° 4
HANOI

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Bổ-dương thận-thủy — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Già say yếu rì lì ăn, mạnh mẽ — Đàn bà có mang dùng an thai — Ở cữ dùng chóng đủ da, nên trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHÚ Ý

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sơ phát: đau lưng, mỏi vai, mỏi gối, tai ù, hoa mắt, cổ nặng rát, buồn khó — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức ngồi ngợi liên miên, chiêm bao mộng mị văn vẻ... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

«.... Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, «trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương pháp bào-chế Thái-«tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi bổ khí huyết, tăng sức «khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt «trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai»

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

«.... Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu «rất quí như SÂM mật ong v. v.. trị chứng đau thận di-tinh»,

NGŨ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

TA NÊN ĐỂ Ý

Xin giới thiệu cùng Ngài, nếu muốn bỏ thuốc phiện mà chóng bỏ được, người lại không mệt nhọc, lại không sinh bịnh, thì uống ngay thuốc cai NHA PHIẾN HOÀNG-VĂN-ẤP hút nặng thế nào chỉ 8 hay 10 lọ là bỏ ngay được, chính tôi là Lê-xuân-Nguyên ở làng Lạc-thiện gần Bình-cầm tôi đã mua được các người làng tôi thì 10 người đã bỏ được, người vẫn béo tốt khỏe mạnh, vì lòng tôi thấy hút thuốc này là một cái hại cho gia đình chiều sắt, thì tôi thay mặt các bạn cám ơn, và nhờ ông nhà đăng bài này lên báo, để mọi người biết mà dùng, vì có thứ thuốc cai NHA PHIẾN công hiệu và có ích cho đồng bào, thì ai định bỏ thì nên dùng thuốc này, tôi được ơn, ông có lời, vậy ai ở gần tôi muốn mua thì tôi mua đợp giá 1$60 1 lọ, còn ở xa cứ gởi thư về HOÀNG-VĂN-ẤP 47 Ninh-Xá BẮC-NINH (Tonkin) mà mua, đây theo bài của người ta tôi đăng, vậy ai muốn bỏ được mau chóng xin cứ tin dùng nhắc rõ, còn nói thêm, nói thánh như mọi người thì bản hiệu không dám nói, vậy mua gởi ít tiền, còn linh hào giao ngân.

Núi Ngự sông Hương có thú chi vui...

Dĩa hát

điệu HUẾ

TUYỆT-DIỆU đến bực nào,
Quí ngài đã rõ.

Nay xin giới thiệu thứ máy hát mới về, giáng đẹp; trên nắp để được 8 dĩa, đi đâu mang theo rất tiện, chạy hết dĩa máy tự dừng, giây thiều lớn (22mm)
mà giá chỉ có **12$**. Cũng có thứ thường giá **7$** và **9$**.

Mme H. Richard, 87, rue Gia-long, HUẾ
ĐẠI-LÝ Ở TRUNG-KỲ
máy và dĩa hát BEKA
Các thứ đờn tây của hiệu COUESNON - Paris
Có cả máy chụp hình và ciné bán giá như bên Pháp
CATALOGUES biếu không

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI
AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

100 người có tới 80 người bị bệnh PHÒNG-TÍCH, tâm khi bị bệnh mà không hiểu bệnh gì, có đọc kỹ dưới này mới rõ:

Cơm no, rượu say, vật ham tình dục hoặc ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay, nên ốm bệnh, gọi là bệnh PHÒNG-TÍCH, không phải đau dạ-dày, không phải đau bụng kinh-niên.

Khi ốm bệnh: Thấy! đầy hơi, tức cổ, tức ngực, chân cẳng, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng có hình bệnh, khi ăn uống xong rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khi nào bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau ran trên vai, người thường ngạo ngán, buồn bã chân tay, bị lâu năm có một chứng đau bụng đầy. Chỉ một vài liều:

PHÒNG-TÍCH
THẦN-DƯỢC «CON CHIM»
thấy đã chịu hoặc khỏi ngay, không hề sống phát sự gì, đàn bà có thai cũng uống được.
Mỗi liều một bận uống giá: 0p.30
Mỗi liều hai bận uống giá: 0p 60
VŨ-ĐÌNH-TÂN
Ấn-từ Kim-tiền 1936
178 bis. Lachtray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:
HUẾ: Vinh-Tường, 40, phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-hữu Vinh ở Quảng-Cự;
NHATRANG: Kim-Anh, Librairie;
PHANTHIẾT: Lê Nam Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đông-Lập, Avenue Khải-Định;
QUANGNGAI: Chế Hoàng ở Sông-Vệ;
SOCTRANG: Ng.-văn-Mạnh, Maire à Caisse;
VINH: Hà-thị-Lan Maison Sinh-Hưng;
VIENTIANE: Mme Phan-thị-Lộc, rue Taffaris
THAKHEK: Đào-Tiên Maison Nhật-Nhật-Tân;
LUANGPRABANG: Trần-văn-Chà, Entrepreneur
Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có đại-lý.

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

S H E L L

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mãi.
Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

Người biết dùng thuốc chỉ nên dùng các thứ thuốc của hiệu:

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

Vì Đại-Quang Dược-phòng đã nổi tiếng khắp Trung Nam Bắc-kỳ là nhà thuốc có nhiều món thuốc hay nhứt, công hiệu nhứt — dùng đã mau nên bịnh lại rẻ tiền. Cam-tích-tán Đại-Quang, Dầu Đại-Quang, Thối-nhiệt-tán Đại-Quang, thuốc ho Đại-Quang, thuốc bổ Huyết Trung-Bửu Đại Quang (nhãn hiệu con Bươm Bướm) là mấy thứ thuốc hay đặc sắc, trị bệnh công hiệu đủ trăm phần trăm. Khắp các xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ đều có đại-lý.

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

TỔNG-CUỘC tại CHỢ LỚN, 27, Boulevard TỔNG-ĐỐC-PHƯƠNG, giây nói số 30055 — PHÂN-CUỘC tại HANOI 29, PHỐ HÀNG NGANG giây nói số805

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG.